

замовника. Рішення про притягнення до кримінальної відповідальності може приймати лише суд.

У зв'язку з початком війни в Україні КК України зазнав численних змін, в тому числі була введена відповідальність за крадіжку, грабіж, розбій під час воєнного стану. На нашу думку, треба запровадити кримінальну відповідальність у сфері публічних закупівель під час воєнного стану, тому що за суспільною небезпекою кримінальні правопорушення у сфері публічних закупівель під час воєнного стану не поступаються крадіжці, розбою та грабіжу.

Підсумовуючи вищезазначене, можна сказати, що за порушення законодавства у сфері публічних закупівель адміністративну (у вигляді штрафів) або кримінальну відповідальність можуть нести виключно посадові (службові) особи, уповноважена особа, керівник замовника. В залежності від виду правопорушення рішення про притягнення до відповідальності приймає або Державна аудиторська служба України, або суд. Вважаємо за необхідне ввести кримінальну та адміністративну відповідальність у сфері публічних закупівель під час воєнного стану.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 року № 922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19/conv#Text>
2. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 1 – 212-24) від 7 грудня 1984 року № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
3. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>

Подцерковний Гліб Олегович,

*студент 4-го курсу факультету цивільної та господарської юстиції
Національного університету «Одеська юридична академія»*

Науковий керівник: *д.ю.н., професор, завідувач кафедри господарського права і процесу Подцерковний О. П.*

ВОЄННА ЕКОНОМІКА ПОТРЕБУЄ ЖОРСТКОГО РЕГУЛЮВАННЯ БІЗНЕСА

Економіка України зазнає колосальних збитків від початку повномасштабного вторгнення рф. Однак треба розуміти, що битви виграє

армія, а війну – економіка. Тому без працюючої і сильної економіки у війні не перемогти.

Війна потребує значних витрат ресурсів, людського капіталу, фінансів тощо. Під час бойових дій економіка будь-якої країни напружується і потребує перебудови. Її подекуди називають переходом на «військові рейки». Зазвичай, під цим словосполученням розуміється мобілізація усіх спроможностей держави забезпечувати максимум ресурсів (матеріальних та людських) для протидії ворогу.

Економіка воєнного часу повинна перетворюватися на більш розширене виробництво військових потреб, скорочуючи випуск цивільної продукції, спрямовуючи національні доходи на військові нужди за рахунок зменшення приватного споживання. Яскравим прикладом слугує Друга світова війна коли держави витрачали на армію величезний відсоток ВВП, а сама у США це було 42%, у Німеччині 69%, у Великобританії понад 50% та більше 70% в Японії. Через це уряди були змушені запровадити обмеження на приватне споживання. Як наголошувалось вище, ці держави використали саме прийом зменшення приватного використання, задля збільшення обсягу виробництва військової продукції. Наприклад, у США в останні роки Другої світової війни було неможливо придбати нову автівку для приватного використання.[1]

Під час війни у економіки є два основних напрямки, які повинні бути досконалими та ефективними. А саме, військові та цивільні потреби, де військова сфера повинна мати пріоритет. Отже, велике значення має: виготовлення засобів збройної боротьби; організація військового господарства; відновлення пошкодженої інфраструктури; забезпечення виробництва цивільної продукції; підтримка соціальних потреб населення.

Ще одним міжнародним прикладом є створення урядом США «Ради з воєнного виробництва», вона займалась координацією виробництва, встановленням економічних пріоритетів та раціонального розподілу ресурсів. Рада займалася мінімізування зусиль та нераціональним використанням ресурсів, координувала питання, пов'язані з логістикою та розподілом обмежених засобів тощо. Можна зробити висновок, що Міністерство оборони зазначало потреби, а Рада воєнного виробництва, шукала шляхи забезпечення цих потреб.

Також в США інакше відбувалися державні закупівлі. «З метою забезпечення швидких і стабільних поставок уряд США перейшов

від тендерних контрактів до прямих переговорів. Щоб знизити ризик інвестицій під час війни для бізнесу, уряд використовував контракти, що передбачають оплату виробничих витрат плюс премії(cost-plus contracts). Уряд віддавав великі, складні замовлення великим фірмам, оскільки вони мали більше організаційного капіталу та з більшою ймовірністю могли виготовити продукцію.»[1]

Війна коштує дуже дорого, а тому, повинна бути надійна модель фінансування, яка зможе витримати високі темпи воєнної економіки. За підрахунками, для продовження успішної оборони України від московської навали та підтримки нашої економіки потрібно 5-7 мільярдів доларів на місяць (це майже 40-50% місячного довоєнного ВВП). Великою проблемою є те, що в України виробничі підприємства знаходяться під загрозою російських ракетних ударів. Значну частину інфраструктури було зруйновано або ж вона наразі не може використовуватися за призначенням. Це обмежує можливості бюджету отримувати значні суми за рахунок податків, які так потрібні економіці в цей складний для країни час.

Але особливістю української економіки воєнного часу є неможливість тотального переведення її потужностей на військове виробництво (на кшталт воюючих країн під час Другої світової війни), оскільки значну частку економіки займає сфера послуг, а не промислове виробництво. В свою чергу під час Другої світової війни уряди країн були змушені також підвищити податки. «Наприклад, кількість домогосподарств у США, які сплачували податок на доходи, виросла з 4 мільйонів у 1939 році до 50 мільйонів у 1945 році.»[1]

Натомість влада нашої країни, коли без фінансової допомоги західних партнерів, економіка країни не витримала б, вони скорочують, а в деяких сферах і зовсім скасовують податки. Але допомога яку ми отримуємо від союзників не може бути постійним джерелом фінансування військових витрат. Задля перемогти у цій війні, вітчизняна економіка повинна працювати як ніколи. Війна на виснаження з порожнім бюджетом неможлива.

Ще один прикладом дієвого засобу у своєму відомому есе «Як оплатити війну» Кейнс висловив думку, що «найкращим рішенням з фінансування війни є рішуче заохочення (а якщо потрібно, то й примус) домогосподарств, особливо багатих та з високими доходами, заощаджувати та купувати державні облігації»[2]. В період з 1941 по 1946 рік в США населення складало майже 140 мільйонів осіб з яких

більше ніж 85 мільйонів придбали державних цінних паперів на 190 мільярдів доларів.

Отже, податками сплачувалося близько 45% витрат на війну, а решта фінансувалася за рахунок боргів та доходу від емісії грошей. «Такий підхід допоміг уряду через стримування приватних витрат з певним контролем за цінами не створювати інфляцію фінансуючи військові витрати.

Також треба відзначити дії нашого уряду, щодо механізму залучення безробітних до виконання суспільно корисних робіт, яка отримала назву «Армія відновлення». Ідея цього проекту полягає у тому, що безробітні які втратили роботу через військові дії зможуть бути залучені до виконання певних робіт, які мають оборонний характер. До них належать роботи, спрямовані на задоволення потреб ЗСУ, або інших військових формувань, наприклад ТРО тощо, а також і на забезпечення загальних потреб функціонування економіки та життєдіяльності населення. Зокрема, це може бути: облаштування та укріплення блок-постів, будівництво окопів та бліндажів; заготівля дров для військових та населення; розбір завалів та відновлення житлових будинків, інших приміщень, пошкоджених під час терористичних ударів окупантів; відновлення мостів да дамб; розчищення автомобільних доріг від завалів тощо. В свою чергу держава буде оплачувати цю роботу на рівні мінімальної зарплати, яка з жовтня 2022 року складає 6700 грн.[3]. Вже такі суспільно корисні роботи запроваджені в Сумській та Чернігівській областях. Так, в Сумській області працює майже 500 осіб. В Чернігівській області більше 100 осіб. Але цього занадто мало для перемоги в цій війні. Уряд повинен діяти більш рішуче і розвивати цей механізм допомоги як державі так і населенню.

Також треба і інші заходи регулювання, а саме розвиток сфери виробництва як для потреб армії так і для цивільного населення; також треба для недопущення безробіття вводити адміністрації підприємств, які не можуть самі працювати, наприклад коли власник уїхав за кордон і підприємство встало, то треба вводити адміністрацію і щоб воно працювало до закінчення війни під наглядом військової адміністрації. Тільки з таким регулюванням економіка буде розвиватися. А сильна економіка це запорука сучасної армії та перемоги.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Городниченко Ю. Воєнна економіка. П'ять уроків Другої світової для України URL: <https://nv.ua/ukr/opinion/rosiya-vede-viynu-na-visnazhennya-dochogo-gotuvatisya-ukrajini-novini-ukrajini-50237566.html>
2. How to Pay for the War. by J. M. Keynes Review by: F. A. Hayek. The Economic Journal Vol. 50, No. 198/199 (Jun. – Sep., 1940), pp. 321-326
3. «Армія відновлення»: відповіді на найпоширеніші запитання URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/armiya-vidnovlennya-vidpovidi-na-najposhirenishi-zapitannya>
4. Оносовський Д. Податки під час війни: що змінилося для бізнесу URL: https://biz.ligazakon.net/analytics/211250_podatki-pd-chas-vyni-shcho-zmnilosya-dlya-bznesu
5. Economy and the Second World War: The Cabinet Papers: URL: <https://www.nationalarchives.gov.uk/cabinetpapers/themes/control-industry-production.htm>

Покрищенко Ірина Олександрівна,
*студентка 4-го курсу факультету цивільної та
господарської юстиції Національного університету «Одеська юридична
академія»*

Науковий керівник: *к.ю.н., доцент, доцент кафедри господарського
права і процесу Гофман О. Р.*

ОСОБЛИВОСТІ ОРЕНДИ ДЕРЖАВНОГО ТА КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Воєнний стан є особливим правовим режимом, який вводиться на території України або в окремих її місцевостях з метою запобігання зовнішній агресії національній безпеці та територіальній цілісності держави. Його введення торкнулося змін і обмежень в більшості галузей права, зокрема цивільному, кримінальному, податковому, земельному, трудовому законодавствах. Безпосередньо це стосується і господарського права, адже здійснення господарської діяльності суб'єктами господарювання має суттєве значення і є однією з найважливіших складових функціонування та подальшого розвитку держави в цілому.

Особливу увагу варто приділити саме особливостям оренди державного та комунального майна в умовах воєнного стану, оскільки механізми управління державним і комунальним майном в цей період